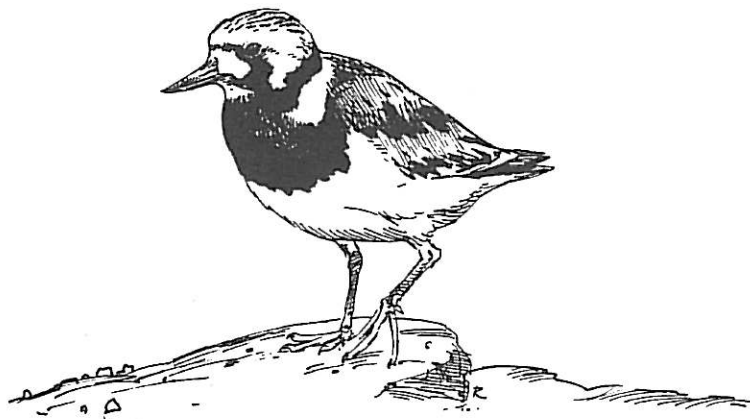

Steinvender *Arenaria interpres*

Global utbredelse

Arten er utbredt langs kystene i nordlige deler av Europa, Asia, Amerika og Grønland. Den har hva vi kaller en typisk sirkumpolar utbredelse. Steinvenderen deles inn i to underarter *interpres* og *morinella*.

Norsk utbredelse og habitatvalg

I Norge hekker underarten *interpres*. Steinvenderen finnes i Norge langs kysten fra Østfold i sør til Varanger i nordøst, men den mangler langs det meste av Sørlandskysten. Arten er knyttet til kysten, hvor den i hovedsak ruger på vegetasjonsfattige øyer og holmer ytterst i skjærgården. I de sørlige delene av landet hekker steinvenderen i betydelig lavere tetthet enn i de nordlige delene av landet. I Finnmark hekker arten også langs fjordene og den finnes delvis i innlandet på Varangerhalvøya (Götmark m.fl. 1978).

Atlas-kartet for steinvender stemmer godt overens med tidligere utbredelseskart, og den tilsynelatende flekkvise utbredelsen nordover langs kysten, må i hovedsak skyldes manglende Atlas-dekning.

Bestandsstørrelse og bestandsutvikling

Steinvenderen hekker relativt fåtallig langs kystene av Sør-Norge, men den blir vanligere fra Møre og nordover. Den norske hekkebestanden er anslått til ca. 8500 par, med ca. 1000 par i Sør-Norge og 7500 par i Nord-Norge (Kålås & Byrkjedal 1981). Norge har den største bestanden av steinvender i Europa (Piersma 1986). I Finland har bestanden av steinvender trolig gått noe tilbake i perioden 1978-1987, mens bestandene trolig har vært stabile i de andre nordiske landene i den samme perioden (Koskimies 1992).

Hekkebiologi

Steinvenderen er utpreget territoriell i hekketida. De samme individene ser også ut til å hekke på samme sted år etter år. Tegningene i strupe og bryst varierer

mye mellom individer. Disse tegningene blir trolig brukt i individuell gjenkjenning mellom naboer (Whitfield 1986). Reiret kan ligge både skjult og åpent, og er en sparsomt føret grop. Steinvenderen legger som regel 4 egg i slutten av mai eller i juni. Rugetiden er ca. 24 døgn, og både hann og hunn ruger. Ungene blir ca. ett døgn i reiret etter klekking før de forlater reiret. Ungene finner maten på egen hånd fra første stund, og foreldrenes ansvar er først og fremst å varme ungene og hindre at de blir tatt av predatorer. Hunnene forlater trolig ungene før hannene, men dette ser ut til å variere noe (Cramp & Simmons 1983).

Steinvenderne legger ofte reiret sitt i tilknytning til ternekolonier, og nyter da godt av ternenes aktive reirforsvar. Steinvenderen er også selv aggressiv når den har egg og unger. I ternekolonien kan steinvenderen spise av eggene til ternene.

Trekkforhold

Utenom hekketida er steinvenderen en utpreget kosmopolitt som kan finnes nær sagt langs alle verdens kyster. De fleste av våre fugler trekker ut av landet i juni til september. Voksenfuglene trekker bort før de unge. I trekketida passerer også en del fugler fra arktiske (grønlandske) hekkeområder SV-spissen av Norge. Norske fugler overvintrer langs kystene av Europa sør til Middelhavet, Nord- og Vest-Afrika. En del fugler overvintrer også langs norsk kysten, men hvor disse fuglene kommer fra er uklart. Steinvenderen er utenom hekketida nesten utelukkende knyttet til marine områder, og finnes ofte langs sva-berg og steinete strender, men også i estuarier, på sandstrender og på tarevoller. Individuer ser ut til å komme tilbake til de samme stedene om vinteren år etter år (Cramp & Simmons 1983). Under trekket og i vinterkvarterene finnes steinvenderene i flokker. Ett år gamle fugler kan oppholde seg i vinterkvarterene også om sommeren, disse fuglene får ikke fullstendig sommerdrakt (Van Dijk m.fl. 1990).

Peder Fiske

Steinvender *Arenaria interpres*

153 ● Konstatert hekking

141 ● Sannsynlig hekking

78 ● Mulig hekking

Detaljeringsgrad: 10 x 10 km

